

Český telekomunikační úřad (dále jen „Úřad“) jako příslušný orgán státní správy podle § 108 odst. 1 písm. b) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“) a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, na základě výsledků veřejné konzultace uskutečněné podle § 130 a konzultace podle § 131 Zákona, rozhodnutí Rady Úřadu podle § 107 odst. 8 písm. b) bod 2 a k provedení § 51 Zákona vydává opatřením obecné povahy

analýzu trhu č. A/18/XX.2006-Y,

trh č. 18 – služby šíření rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům.

Článek 1

Výsledky analýzy relevantního trhu

(1) Úřad analyzoval relevantní trh č. 18 – služby šíření rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům¹⁾ (dále jen „relevantní trh“).

(2) Na základě analýzy Úřad konstatuje, že relevantní trh není efektivně konkurenčním trhem, neboť na něm působí podnik s významnou tržní silou a nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Evropských společenství v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému.

Článek 2

Návrh na stanovení podniku s významnou tržní silou

Na základě analýzy relevantního trhu Úřad navrhuje stanovit podnikem s významnou tržní silou na tomto trhu společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. se sídlem U Nákladového nádraží 3144, Praha 3, IČ: 26705036.

Článek 3

Návrh povinností, které Úřad hodlá uložit za účelem nápravy

(1) Úřad navrhuje uložit podniku s významnou tržní silou podle čl. 2 povinnosti podle jednotlivých písmen § 51 odst. 3 Zákona, a souvisejících opatření obecné povahy:

- a) nenavrhuje se;
- b) nenavrhuje se;
- c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona tak, aby
 1. při určování cen na maloobchodní i velkoobchodní úrovni bylo prokazatelné, že nedochází k neodůvodněnému křížovému financování,
 2. byly k dispozici podklady pro ověření nákladů a výnosů za jednotlivé služby;

¹⁾ Opatření obecné povahy č. OOP/1/07.2005-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly a ve znění opatření obecné povahy č. OOP/1/05.2006-21.

- d) přístupu k prostředkům a sdílení kapacit podle § 84 Zákona, zejména povinnost poskytovat společné umístění nebo jiné formy sdílení prostředků, například sdílení kabelovodů, objektů nebo stožárů;
- e) nenavrhuje se;
- f) nenavrhuje se;
- g) nenavrhuje se.

Článek 4

Uplatnění regulace cen

Analýza neprokázala, že na relevantním trhu dochází k uplatňování nepřiměřeně vysoké ceny v neprospěch koncových uživatelů. Úřad proto nenavrhuje regulaci cen.

Článek 5

Účinnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti patnáctým dnem ode dne uveřejnění v Telekomunikačním věstníku.

Odůvodnění

Část A

Úřad podle § 51 až 53 Zákona provedl analýzu relevantního trhu č. č. 18 – služby šíření rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům. Relevantní trh je vymezen a definován v souladu s Doporučením Komise o relevantních trzích produktů a služeb ze dne 11. února 2003 (C(2003)497).

Analýza relevantního trhu byla provedena podle Metodiky uvedené v části B tohoto odůvodnění; návrh Metodiky byl v předstihu zveřejněn 11. října 2005 na diskusním místě, upraven podle obdržných připomínek a její konečné znění odsouhlasil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Metodika byla zveřejněna dne 21. prosince 2005 spolu s tabulkou vypořádání připomínek. Analýza relevantního trhu je uvedena v části C a zdůvodňuje výroky obsažené v člancích 1 až 4 tohoto opatření obecné povahy. Výsledek konzultace s ÚOHS je uveden v části D tohoto odůvodnění. Vypořádání připomínek z konzultace podle § 130 Zákona je uvedeno v části E.

Část B – Metodika definování relevantních trhů, analýzy relevantních trhů, posouzení významné tržní síly a určení nápravných opatření v oblasti elektronických komunikací v České republice (dále „Metodika“)

1. Východiska Metodiky

1.1 Legislativní rámec

Český telekomunikační úřad provádí analýzu relevantních trhů v oboru elektronických komunikací v souladu

a) s platnými právními předpisy České republiky pro oblast elektronických komunikací:

- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů,

- Vyhláška č. 430/2005 Sb., kterou se stanoví kritéria pro posuzování, zda má více subjektů společnou významnou tržní sílu na relevantním trhu elektronických komunikací (dále jen „Vyhláška“),
- Opatření obecné povahy č. OOP/1/07.2005-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly, ve znění opatření obecné povahy č. OOP/1/05.2006-21 (dále jen „Opatření“);

b) s předpisy regulačního rámce EU pro oblast elektronických komunikací:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací („rámcová směrnice“),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací („autorizační směrnice“),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací („směrnice o univerzální službě“),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení („přístupová směrnice“),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací („Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích“),
- Směrnice Komise 2002/77/ES o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací,
- Rozhodnutí Komise 2003/548/ES o minimálním souboru pronajatých okruhů s harmonizovanými vlastnostmi a o souvisejících normách podle článku 18 směrnice o univerzální službě;

c) s ostatními příslušnými dokumenty Evropské komise:

- Doporučení Komise o oznámeních, časových omezeních a konzultacích uvedených v článku 7, Směrnice 2002/21/EC Evropského parlamentu a rady ze dne 7. března 2002 o společném regulačním rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (C(2003)2647 finální),
- Doporučení Komise o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které jsou citlivé k regulaci ex ante v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (C(2003)497) ze dne 11. února 2003 („Doporučení o příslušných trzích“),
- Vysvětlující memorandum týkající se doporučení Komise o příslušných trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací náchylné k regulaci ex ante v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (C(2003)497) ze dne 11. února 2003,
- Seznam standardů a/nebo specifikací pro sítě a služby elektronických komunikací a přidružených zařízení a služeb (OJ C331, str. 32) ze dne 31. prosince 2002,
- Pokyny Komise týkající se analýzy trhů a stanovení významné tržní síly v souladu s regulačním rámcem EU pro sítě a služby elektronických komunikací (2002/C 165/03) ze dne 11. července 2002),

- Pracovní materiál Evropské regulační skupiny (ERG), týkající se konceptu významné tržní síly pro nový regulační rámec, ref: ERG (03) 09 rev3 – září 2005.

1.2 Základní etapy analýzy relevantních trhů

Proces analýzy relevantních trhů probíhá ve třech etapách:

a) definování relevantního trhu

Východiskem procesu definování relevantního trhu je stanovení jednotlivých relevantních trhů elektronických komunikací v Opatření. Při definování každého relevantního trhu jej Úřad vymezuje z hlediska věcného, územního a časového.

b) vlastní analýza relevantního trhu

Cílem analýzy takto vymezeného relevantního trhu je stanovení, zda je trh efektivně konkurenční nebo zda lze důvodně předpokládat, že se v přiměřeném časovém období konkurenčním trhem stane. V případě, že Úřad neshledá na základě výsledků analýzy trh efektivně konkurenčním a pokud nelze důvodně očekávat, že se jím v přiměřeném časovém období stane, Úřad konstatuje, že takový trh je určený pro regulaci ex ante a stanoví subjekt(y) s významnou tržní silou na daném relevantním trhu.

Stanovení subjektu s významnou tržní silou Úřad provede na základě zkoumání kritérií, která jsou uvedena v Opatření.

Analýza trhu se zaměřením na určení subjektů s významnou tržní silou je východiskem při rozhodování o uplatnění, popřípadě zrušení regulačních opatření. Úřad zohledňuje současnou situaci na trhu a předpokládaný budoucí vývoj relevantního trhu ve vymezeném časovém horizontu.

c) návrh povinností a zákazů (dále jen „nápravná opatření“)

Úřad v souladu s ustanoveními § 51 odst. 3, 4 a 9 Zákona navrhne jednu nebo zároveň několik povinností podniku (podnikům) s významnou tržní silou, a to jako prevenci, popř. za účelem zlepšení konkurenčního prostředí.

Úřad při návrhu povinností sleduje zejména tyto celkové zásadní cíle regulačního rámce EU:

1. prosazování hospodářské soutěže,
2. přispění k rozvoji vnitřního trhu,
3. prosazování zájmů koncových uživatelů.

Proces volby nápravných opatření tvoří na sebe navazující etapy:

1. analyzování cílů ex ante regulace,
2. volba vhodných nápravných opatření odpovídajících těmto cílům,
3. návrh a konkretizace parametrů nápravných opatření.

1.3 Zdroje informací

Při analýze relevantních trhů Úřad využívá informace a data získaná od subjektů trhu jejich vyžádáním (dotazníky), informace z vlastního/zprostředkovaného průzkumu a z veřejně dostupných zdrojů.

2. Metodika

Metodika stanoví postupy a metody uplatňované v jednotlivých etapách provádění analýzy relevantních trhů (viz bod 1.2). Tyto postupy a metody se použijí při analýze relevantního trhu v rozsahu přiměřeném jeho povaze, přičemž zdůvodnění tohoto rozsahu je součástí analýzy každého relevantního trhu.

2.1 Definování relevantního trhu

Relevantním trhem je trh produktů a služeb, které je z hlediska charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.

S ohledem na očekávaný budoucí vývoj a v souladu se zásadami práva na ochranu hospodářské soutěže Úřad při definování jednotlivých relevantních trhů pro účely ex ante regulace provádí jejich vymezení z hlediska věcného, územního a časového.

Úřad závěrem definování relevantního trhu konstatuje zejména:

- a) přítomnost závažných překážek bránících vstupu na relevantní trh, které mají trvalý nebo přechodný charakter,
- b) zda vývoj identifikovaného trhu směřuje v přiměřeném časovém horizontu k rozvoji efektivní konkurence,
- c) zda jsou nedostatky trhu řešitelné pouze na základě práva hospodářské soutěže.

Tato konstatování Úřadu jsou v následující etapě podrobena analýze a konzultacím podle § 130 Zákona.

2.1.1 Věcné vymezení

Věcné vymezení relevantního trhu znamená popis produktů a služeb, které tvoří trh. Produktovým trhem se rozumí skupina produktů a služeb, které jsou vzájemně zaměnitelné či zastupitelné, co se týče jejich vlastností a struktury nabídky a poptávky.

Úřad analyzuje produkty a služby (včetně dílčích služeb, které jsou dosažitelné v rámci dané služby) na základě jejich základních charakteristik, cen, technických parametrů a podmínek jejich typického využívání.

2.1.1.1 Zkoumání zastupitelnosti na straně poptávky

K určení možných náhrad na straně poptávky Úřad vypracuje seznam potenciálních produktů a služeb, které mohou být z hlediska maloobchodního nebo velkoobchodního uživatele vzájemně zaměnitelné a mohou být nahrazeny v případě zvýšení cen nebo v případě jiných změn konkurenčních podmínek.

K posouzení zastupitelnosti na straně poptávky Úřad:

- a) definuje funkčnost služby s ohledem na koncového uživatele,
- b) identifikuje možné substituty na straně poptávky (maloobchodní nebo velkoobchodní),
- c) vyhodnotí substituty na základě konkrétních kritérií, jimiž jsou zejména zamýšlené využití služby, křížová elasticita cen (citlivost poptávky po určité službě na změnu ceny jiné služby) a ceny.

2.1.1.2 Zkoumání zastupitelnosti na straně nabídky

K zastupitelnosti na straně nabídky dochází ve chvíli, kdy poskytovatel služeb převede své zdroje na poskytování cílové služby, tj. i takové služby, která představuje

alternativu z hlediska poptávky. Takové převedení zdrojů může omezit tvorbu cen stávajících poskytovatelů služby, neboť jejich prostor pro zvyšování cen je omezen možnou dostupností konkurenční služby. Aby náhrada na straně nabídky byla proveditelná, je třeba, aby bylo možno realizovat přechod schůdným způsobem, za relativně nízké náklady a v krátkém časovém horizontu.

Úřad rozlišuje mezi zastupitelností na straně nabídky a zcela novým vstupem na trh podléhajícím všem bariérám vstupu.

Úřad se při určení zastupitelnosti na straně nabídky zabývá zejména:

a) zkoumáním funkční a technické zastupitelnosti

V tomto případě Úřad zejména zkoumá technické možnosti a kapacitu sítí poskytovatelů, náklady spojené s „přepnutím“ (včetně nákladů příležitosti) a časové možnosti „přepnutí“. Úřad v této souvislosti dále zkoumá potenciální investiční možnosti včetně překážek k investování na trhu.

b) určením náhradních poskytovatelů

Tento krok je zaměřený na určení náhradních poskytovatelů služby, tj. soutěžitelů, kteří aktuálně působí na zkoumaném trhu a souvisejících trzích a těch, kteří mají potenciál se takovými soutěžiteli stát a kteří by mohli – za přiměřené náklady a během přiměřené doby – poskytovat služby nahrazující stávající služby.

Důležitým východiskem pro tento krok je určení infrastruktury sítě, která by mohla být použita k poskytování služby nebo zajištění velkoobchodních vstupů do této služby.

c) zkoumáním regulačních faktorů ovlivňujících zastupitelnost

Úřad zejména zkoumá existenci a povahu regulačních opatření omezujících poskytování dané služby ze strany provozovatelů jiných služeb, případně zkoumá zákonné povinnosti týkající se této služby (např. univerzální služba, požadavek na kvalitu služeb), které mohou znemožnit či omezit využití kapacity infrastruktury.

d) zkoumáním dalších faktorů

K posouzení zastupitelnosti na straně nabídky Úřad zohledňuje i další kritéria, jimiž se řídí především efektivnost a včasnost realizace substituce na straně nabídky na různých trzích.

2.1.1.3 Hypotetický monopolistický test

V případech, kde je to účelné, využije Úřad jako nástroj pro analýzu zastupitelnosti na straně poptávky a nabídky hypotetický monopolistický test. Při provádění testu Úřad zvažuje reakci na malé (5 – 10 %), ale významné trvalé zvýšení ceny, provedené hypotetickým monopolním poskytovatelem příslušné služby takto:

- pokud by relativní zvýšení ceny způsobilo, že by mnoho spotřebitelů uspokojilo své potřeby přechodem na jinou, náhradní službu, místo aby platili navýšenou cenu, Úřad považuje náhradní službu za součást stejného trhu, a současně,
- pokud by relativní zvýšení ceny způsobilo, že by kritické množství poskytovatelů podobných služeb přesunulo své zdroje na poskytování substituční služby, Úřad považuje tyto služby (v závislosti na dalších faktorech) za součást stejného trhu.

2.1.2 Územní vymezení

Územním vymezením relevantního trhu se rozumí území (geografický trh), na němž dotčené subjekty vystupují na straně nabídky a poptávky daného produktu, přičemž jsou na daném území soutěžní podmínky dostatečně podobné a jsou odlišitelné od soutěžních podmínek na jiném území.

Při územním vymezování trhu Úřad zohledňuje národní trh a pouze v případech, kdy konkrétní kritéria indikují odlišné (obvykle menší) geografické trhy, zvažuje vymezení jiných geografických trhů.

2.1.3 Časové vymezení

Relevantní časový rámec může být pro různé trhy odlišný. Základem pro stanovení časového rámce je vymezení provedené Zákonem, který vymezuje toto období na dobu 1 až 3 let. Úřad časově vymezuje jednotlivé trhy v závislosti na současné situaci na trhu a zejména na jeho očekávané dynamice vývoje.

2.2 Analýza relevantního trhu

Účelem analýzy relevantních trhů je zjištění, zda trh je efektivně konkurenční) nebo zda lze důvodně předpokládat, že se v přiměřeném časovém horizontu efektivně konkurenčním stane. Pokud Úřad analýzou doloží, že na relevantním trhu existuje podnik s významnou tržní silou, zkoumá problémy, které by nastaly nebo mohly nastat v případě, že by podnik s významnou tržní silou jednal ve svém vlastním zájmu a nezávisle na zájmech svých zákazníků i na konkurenčních omezeních představovaných ostatními podnikateli na trhu.

Efektivně konkurenčním trhem není trh, na němž působí jeden nebo více podniků s významnou tržní silou a kde nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Evropských společenství v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému.

Proto Úřad provede analýzu trhu s cílem zjistit:

- a) zda-li některý podnik na trhu takovou významnou tržní silou nedisponuje,
- b) zda problémy identifikované při určení existence významné tržní síly jsou řešitelné na základě nápravných opatření v oblasti hospodářské soutěže.

V případě, že Úřad dojde touto analýzou relevantního trhu k závěru, že trh není efektivně konkurenční, navrhne příslušné nápravné opatření pro ty soutěžitele, jejichž významná tržní síla vedla k nálezu neexistence efektivně konkurenčního trhu.

Úřad, pokud zjistí na základě analýzy relevantního trhu, že tento trh je efektivně konkurenční, rozhodne o zrušení uložených povinností.

Úřad při zkoumání tržních charakteristik vychází zejména z posouzení současné situace a z odhadu očekávaného vývoje. Tyto činnosti jsou prováděny výhledově od doby první analýzy do doby příští analýzy relevantního trhu.

2.2.1 Posouzení významné tržní síly

Pro posouzení existence významné tržní síly na relevantním trhu Úřad využívá ekonomických kritérií, která jsou uvedena v Opatření a ve Vyhlášce. Kritéria jsou posuzována z hlediska očekávaného/předpokládaného vývoje a současných podmínek panujících na daném trhu.

Úřad prokazuje existenci významné tržní síly na základě kombinace těchto kritérií, která však při samostatném posouzení nemusejí být vždy zcela určující.

Úřad při svém hodnocení použije kritéria vhodná pro daný relevantní trh, jejichž výčet je uveden v Opatření, ve Vyhlášce a popřípadě v příslušné judikatuře.

Úřad posuzuje každý trh individuálně, t.j. pro každý případ může stanovit váhy kritérií nezávisle na vahách stanovených pro jiný trh. Toto odůvodní.

Při posuzování existence významné tržní síly Úřad bere v úvahu i případnou existenci stávajících nápravných prostředků.

2.2.1.1 Zkoumání samostatné významné tržní síly

Posuzování samostatné významné tržní síly provádí Úřad zejména s přihlédnutím k těmto základním skupinám kritérií/charakteristik:

- tržní podíl,
- kritéria zaměřená na charakteristiku podniku,
- kritéria související s charakteristikou zákazníků,
- kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu.

Tržní podíl

a) velikost tržního podílu

Tržní podíl je klíčovým indikátorem síly soutěžitele na trhu. I přes značnou váhu tohoto kritéria na posouzení významné tržní síly jsou i při relativně vysokém tržním podílu posuzována ještě další kritéria, která však nemusí mít samostatně určující charakter/váhu.

Úřad při posuzování významné tržní síly vychází z evropského soutěžního práva a přihlíží k velikosti tržního podílu následujícím způsobem:

- Je-li tržní podíl subjektu nižší než 25 %, není pravděpodobné, že by měl subjekt významnou tržní sílu; to může nastat pouze v případě, že Úřad zkoumáním ostatních kritérií shledá velmi silnou podporu existence významné tržní síly.
- Je-li výše tržního podílu subjektu v rozmezí 25 % až 40 %, je možné, že zkoumaný subjekt má významnou tržní sílu.
- Je-li tržní podíl subjektu vyšší než 40 %, je předpoklad existence významné tržní síly.
- Je-li tržní podíl subjektu vyšší než 50 %, jde o silný indikátor existence významné tržní síly.
- Je-li tržní podíl 75 % a více, jedná se o významnou tržní sílu. Velikost významného tržního podílu již sama o sobě svědčí o existenci významné tržní síly, a proto se další kritéria nepodrobují analýze.

K měření tržního podílu je používáno více měřítek povahy finanční i výkonové, které vycházejí z charakteristiky trhu.

b) vývoj tržního podílu v čase

Při zkoumání podílů na trhu Úřad bere v úvahu zejména směr a rychlost změn, ke kterým z hlediska podílu dochází. Úřad přihlíží k vývoji tržního podílu následovně:

- vysoký tržní podíl, který je během doby stabilní, silně naznačuje existenci samostatné významné tržní síly, zejména je-li pravděpodobné, že se situace nezmění,
- klesající tržní podíl může svědčit o zvyšující se soutěživosti na trhu, avšak nevylučuje existenci samostatné významné tržní síly,
- nestálá velikost tržního podílu může naznačovat neexistenci samostatné významné tržní síly.

Kritéria zaměřená na charakteristiku podniku

V souvislosti s charakteristikou podniku Úřad zvažuje zejména tato kritéria:

a) celková velikost podniku

Posouzení velikosti podnikatelského subjektu je založeno na komplexním hodnocení jeho majetkové, finanční a výnosové situace a perspektivách vývoje.

b) kontrola infrastruktury nesnadno duplikovatelné

Ovládnutí infrastruktury, která není dostupná konkurenčním provozovatelům, přispívá k dominanci. Při posouzení ovládnutí infrastruktury Úřad zejména zvažuje, zda je infrastruktura neduplikovatelná, nebo jen těžko duplikovatelná.

Ovládnutí může být realizováno různými způsoby, například prostřednictvím vlastnických práv (části nebo celé infrastruktury), užíváním nebo existencí přímého případně nepřímého vlivu na infrastrukturu.

c) technologická výhoda nebo převaha

Přednostní popřípadě výlučný přístup k vyspělým technologiím naznačuje dominanci. Toto kritérium Úřad považuje za velmi směrodatné, protože při poskytování služeb v rámci trhu elektronických komunikací se používají velmi složité technologie.

Úřad dále přihlíží k faktorům/skutečnostem, které význam tohoto kritéria při posuzování existence významné tržní síly snižují, zejména jsou to:

- požadavky na vzájemnou provozuschopnost a propojitelnost, zahrnuté v řadě mezinárodních úmluv a dohod, vedou k tomu, že v praxi komunikační technologie vykazují vysokou míru standardizace,
- trhy pro tyto technologie (tj. zařízení, včetně software) jsou většinou otevřené,
- příslušné technologie, byť složité, jsou ve většině případů vyspělé a stabilní,
- Úřad usiluje o to, aby zabránil uplatňování nepřiměřených omezení na nově vznikajících trzích (kde je nejpravděpodobnější, že se uplatní technická inovace).

Úřad považuje za relevantní ukazatele při zkoumání technologického náskoku nebo převahy zejména údaje o investicích do výzkumu a vývoje – včetně nákladů na rozvoj nových služeb.

d) snadný nebo privilegovaný přístup ke kapitálovému trhu nebo finančním zdrojům

Relativně snadný nebo přednostní přístup na kapitálové trhy nebo k jiným zdrojům kapitálu dává provozovatelům velkou výhodu. Tento přístup se v praxi projevuje v levnějších nákladech na financování investičních akcí, tj. nižšími WACC (v porovnání s konkurenty nebo potenciálními novými účastníky trhu) a může působit jako překážka vstupu na trh i jako zdroj zvýhodnění oproti stávajícím konkurentům.

Kritérium je směrodatné na trzích, kde je třeba realizovat nákladné investiční akce (což platí pro celou řadu relevantních trhů).

Z hlediska posouzení přístupu na kapitálové trhy či k jiným finančním zdrojům Úřad zkoumá zejména podíl daného operátora na trhu, vývoj jeho majetkových, finančních a výnosových ukazatelů, vlastnickou strukturu, podnikovou strategii a stabilitu managementu.

e) rozsah a rozmanitost produktů nebo služeb

Nabízí-li jeden provozovatel v rámci jedné nabídky více služeb současně, Úřad přihlíží, zda i konkurenti jsou schopni nabízet stejný sortiment služeb.

f) úspory z rozsahu

Úspory z rozsahu se vztahují k nižším jednotkovým nákladům výroby (a distribuce atd.) v důsledku výroby resp. poskytování velkého množství zboží nebo služeb. Tyto jsou také známy pod pojmem „rostoucí výnosy“ a mohou soutěžitelům umožnit jednat nezávisle na provozovatelích působících v menším rozsahu a bránit vstupu na trh potencionálním

konkurentům, kteří by k účinné konkurenci potřebovali dosáhnout velkého „kritického objemu“.

Úspory z rozsahu umožní soutěžiteli získat v porovnání s méně významným konkurentem stejný zisk při nižší ceně pro zákazníka. U tohoto kritéria Úřad posuzuje spíše relativní výhody než absolutní úspory z rozsahu a velikosti, které samy o sobě nejsou ukazatelem významné tržní síly.

Výhody, které úspory z rozsahu přináší provozovateli, budou pravděpodobně trvat jen tak dlouho, než konkurenční provozovatel vybuduje stejně rozsáhlou nabídku. Proto Úřad porovnává tuto dobu s časovým rámcem stanoveným pro daný trh a určuje, zda je tato doba dostatečně dlouhá na to, aby se muselo toto kritérium brát v potaz.

Při hodnocení úspor z rozsahu Úřad zvažuje zejména faktory související s podílem na trhu a velikostí podnikatelského subjektu, existencí souboru služeb a strukturou nákladů.

g) úspory ze sortimentu

Úspory ze sortimentu znamenají nižší jednotkové náklady v důsledku výroby respektive poskytování širokého sortimentu zboží nebo služeb pomocí (částečně) sdílených zdrojů. To může soutěžiteli umožnit jednat nezávisle na provozovatelích, kteří nenabízejí podobně široký sortiment produktů nebo služeb.

Úspory ze sortimentu umožní soutěžiteli získat v porovnání s méně významným konkurentem stejný zisk při nižší ceně pro zákazníka.

Výhody, které úspory ze sortimentu přináší provozovateli, budou pravděpodobně trvat jen tak dlouho, než konkurenční provozovatel vybuduje stejně různorodou nabídku.

Pro posouzení úspor ze sortimentu Úřad zkoumá zejména faktory související s podílem na trhu a velikostí podnikatelského subjektu a s existencí souboru služeb.

h) vertikální integrace

Jestliže poskytovatel nabízí celou řadu produktů na různých úrovních celého tržního řetězce, tj. produkt nebo službu a zároveň jeho velkoobchodní vstupy, Úřad zkoumá, zda je soutěžitel schopen jednat nezávisle na svých konkurentech. Pro posouzení vertikální integrace Úřad zkoumá zejména vlastnické a řídicí vztahy poskytovatele/poskytovatelů působících na trhu a zda konkurenti jsou vertikálně integrovanému poskytovateli schopni konkurovat.

i) rozvinutost prodejní a distribuční sítě

Úřad zkoumá, zda rozvinuté prodejní a distribuční kanály soutěžitele působí jako překážka vstupu na trh a mohou mu umožnit jednání neomezené konkurenty, kteří tyto sítě nemají a pro které by bylo velmi těžké a nákladné je získat či vybudovat. V této souvislosti může Úřad zkoumat i další relevantní faktory, například schopnost soutěžitele rozvíjet a podporovat svou značku.

j) ceny a ziskovost

Soustavně vysoké ceny v porovnání s ostatními podnikateli mohou naznačovat existenci významné tržní síly. Úřad přitom zvažuje, zda vysoké ceny lze zdůvodnit inovační aktivitou či poskytováním různých výhod. Soustavně vyšší ziskovost může rovněž signalizovat existenci významné tržní síly.

Kritéria související s charakteristikou zákazníků

V souvislosti se zákazníky se zvažují zejména tato kritéria:

a) neexistující nebo slabá kompenzační síla na straně poptávky

Podnikatel může získat nebo udržovat významnou tržní sílu, pokud jeho zákazníci nemají možnost přejít k jinému podnikateli.

Zákazníci mohou mít při nákupu služeb z různých důvodů slabou vyjednávací pozici. Projevuje se to nemožností, aby zákazník „pohrozil“ přechodem nebo skutečně přešel ke konkurenčním službám, což může poskytovateli umožnit jednat nezávisle na zákaznících i konkurentech.

Úřad posuzuje, zda kupní síla zákazníků je dostatečná pro omezení tržní síly poskytovatele.

b) náklady na přechod k jinému poskytovateli produktů

Úřad zkoumá, zda relativní výše nákladů, které mohou vzniknout zákazníkovi při přechodu k jinému poskytovateli, umožňuje poskytovatelům jednat nezávisle na zákaznících, kteří tak mají omezenou schopnost využít služeb jiného poskytovatele.

c) překážky přechodu k jinému poskytovateli produktů

Úřad dále posuzuje existenci i jiných překážek, které by mohly zákazníkovi v přechodu k jinému poskytovateli zabránit (např. existence dlouhodobých smluv).

Kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu

Soutěž na trhu se může vyvíjet k vyšší efektivitě, pokud jsou překážky pro vstup na trh a pro další růst na trhu nízké a pokud trvá situace možnosti potenciální konkurence vstoupit na trh.

V souvislosti s konkurencí Úřad zvažuje zejména tato kritéria:

- existence konkurence,
- existence potenciální konkurence,
- překážky pro vstup na trh,
- překážky prohlubování konkurence.

Neexistence konkurence, ani potenciální konkurence nebo nových účastníků trhu, i když může být způsobena i jinými faktory, je významným ukazatelem, že některý poskytovatel může mít významnou tržní sílu. Toto kritérium je úzce svázáno s překážkami vstupu na trh. Úřad v tomto případě zkoumá, zda lze během časového horizontu posouzení očekávat vstup nových účastníků na trh.

Úřad zvažuje i další překážky vstupu resp. růstu, zejména výhodný přístup k infrastruktuře a rádiovému spektru, strategické překážky jako diskriminační ceny stanovené zavedenými provozovateli, vertikální nebo horizontální pákový efekt na trh nebo utopené náklady.

2.2.1.2 Zkoumání společné významné tržní síly

Úřad konstatuje existenci společné významné tržní síly v případě, že dva nebo více soutěžitelů společně zaujímají dominantní postavení s tím, že mezi nimi neexistuje účinná hospodářská soutěž. To je možné na trhu, jehož struktura dovoluje vytvářet předpoklady ke koordinovaným účinkům na tento trh, a to i v případě, kdy mezi těmito subjekty nejsou strukturální nebo jiné vazby. Koordinované jednání musí být reálně možné a během doby udržitelné.

Hlavní kritéria stanovení společné významné tržní síly:

Kritéria pro stanovení společné významné tržní síly jsou stanovena Vyhláškou.

Společnou významnou tržní sílu lze stanovit zejména tehdy, když odpovídá charakteristikám, zejména v oblasti koncentrace nebo průhlednosti trhu.

a) koncentrace trhu

Hlavním ukazatelem tržních podmínek, který může indikovat společnou tržní sílu je vysoce koncentrovaný trh, měřený například Hirschmann-Herfindahlovým indexem (HHI).

Vysoký podíl na trhu a vysoce koncentrovaný trh Úřad považuje za významný ukazatel, kdy příslušné subjekty mohou mít společnou významnou tržní sílu.

b) průhlednost trhu

Nízká průhlednost cenových nabídek produktů a služeb může též svědčit o existenci společné významné tržní síly.

Další kritéria ke stanovení společné významné tržní síly:

a) vyspělost trhu

Při posuzování vyspělosti trhu Úřad posuzuje zejména tempo jeho rozvoje a penetraci.

b) stagnující nebo mírný růst na straně poptávky

Při posuzování vyspělosti trhu Úřad posuzuje zejména tempo růstu poptávky, kdy stagnující nebo jen mírný růst poptávky zvyšuje pravděpodobnost vzniku společné významné tržní síly.

c) malá pružnost poptávky

Snížená citlivost poptávky k cenovým změnám oslabuje motivaci k cenové konkurenci, neboť získat tržní podíl by vyžadovalo vyšší (a potenciálně ztrátové) snižování cen.

Empirická měření elasticity poptávky na trhu Úřad používá, pokud jsou dostupná. Směrodatné jsou také strukturální faktory a důkazy o nákupním chování zákazníků, např. pomocí průzkumů.

d) podobné tržní podíly

Podobné tržní podíly při vyšší koncentraci trhu mohou za jistých okolností oslabovat motivaci k účinné konkurenci mezi dvěma a více soutěžiteli, a proto je Úřad zkoumá při stanovení existence společné tržní síly.

e) stejnorodost produktu

Homogenní (stejnorodé) produkty / trhy služeb a vyspělé technologie (ty, co jsou již nějakou dobu k dispozici a jejichž rychlost inovace se zpomalila) činí porovnání nabídek přehlednější a usnadňují tak koordinaci.

f) podobné nákladové struktury

Subjekty, jejichž nákladové struktury se liší, mohou být méně náchylné k dohodě.

g) nedostatek technické inovace, popřípadě vyspělé technologie

Jedním z ukazatelů, které Úřad v této souvislosti zkoumá, je pravděpodobnost vstupu nových hráčů na trh. Vysoká míra inovace se vyznačuje i vyšší pravděpodobností vstupu nových hráčů na trh, což snižuje možnost vzniku společné významné tržní síly.

h) neexistence přebytku kapacity

Nemá-li žádný poskytovatel významnou nadbytečnou kapacitu, Úřad považuje existenci společné významné tržní síly za pravděpodobnější.

i) velké překážky pro vstup na trh

Úřad zvažuje překážky vstupu na trh, zejména výhodný přístup k infrastruktuře a rádiovému spektru.

j) nedostatečná tržní síla na straně poptávky

Úřad posuzuje existenci překážek, které by mohly zákazníkovi v přechodu k jinému poskytovateli zabránit.

k) nedostatečná potenciální soutěž

Úřad posuzuje existenci překážek pro vstup potenciální konkurence na trh.

l) různé druhy neformálních nebo jiných vazeb mezi dotčenými subjekty

Úřad zkoumá vazby mezi soutěžiteli, protože zvyšují pravděpodobnost, že budou vůči zákazníkům a konkurentům jednat jako jediný subjekt.

m) odvetné mechanismy

Velmi významným ukazatelem udržitelnosti koordinovaných účinků, v případě, že by nastaly, je potenciální možnost odvetné akce.

n) nedostatečný nebo omezený prostor pro cenovou konkurenci

Nedostatek nebo snížená cenová konkurence umožňuje dominantním soutěžitelům zvyšovat ceny ziskově, tj. bez rizika s tím související ztráty podílu na trhu.

Úřad zkoumá existenci konkurentů, kteří nejen že jsou schopni ceny snižovat, ale také je snižovat tak, aby to mělo výrazný dopad na tržní podíl – to snižuje pravděpodobnost existence společné významné tržní síly.

Dále může Úřad zkoumat zejména necenové faktory při nákupních rozhodnutích zákazníků, jako je například image značky a sdílení stejných postojů, popřípadě přístup k distribučním kanálům.

o) použití kritérií pro stanovení samostatné významné tržní síly

Společnou významnou tržní silou se rozumí společné obsazení dominantní pozice dvěma nebo více společnostmi. Pro Úřad jsou rozhodující také kritéria užívaná k vyhodnocení samostatné významné tržní síly. Je to zejména kritérium velké překážky vstupu na trh, nedostatečná tržní síla na straně poptávky a neexistující potenciální konkurence.

Na základě analýzy výše uvedených kritérií Úřad rozhodne o existenci společné významné tržní síly na daném relevantním trhu.

2.2.1.3 Přenesená významná tržní síla

Úřad posoudí, zda je subjekt, který má významnou tržní sílu na jednom trhu, schopný rozšířit tuto svou dominanci i na trh úzce související, a to buď vertikálně, nebo horizontálně.

2.3 Postup při určení nápravných opatření

V závislosti na výsledcích analýzy relevantního trhu a vyhodnocení dosavadních regulačních opatření Úřad navrhne v souladu s § 51 Zákona, s čl. 9 až 13 Směrnice 2002/19/ES (Přístupová směrnice) a s čl. 17 až 19 Směrnice 2002/22/ES (Směrnice o univerzální službě) vhodná nápravná opatření. Tato nápravná opatření musí být přiměřená, objektivní a odůvodněná.

Úřad navrhuje pro podnik s významnou tržní silou jedno nebo několik z následujících nápravných opatření:

- a) průhlednost podle § 82 Zákona a čl. 9 Přístupové směrnice,
- b) nediskriminace podle § 77 a § 81 Zákona a čl. 10 Přístupové směrnice,
- c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona a čl. 11 Přístupové směrnice,

- d) přístupu k specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle § 84 Zákona a čl. 12 Přístupové směrnice,
- e) poskytování služby pronájmu okruhů v rozsahu minimálního souboru pronajímaných na celém území státu nebo jeho části podle § 76 Zákona a čl. 18 Směrnice o univerzální službě,
- f) umožnění volby a předvolby operátora podle § 70 odst. 1 Zákona a čl. 19 Směrnice o univerzální službě,
- g) související s regulací cen podle § 56 a § 57 Zákona a čl. 13 Přístupové směrnice.

Úřad je oprávněn na základě analýzy uložit dotčeným podnikům i jiná než výše uvedená nápravná opatření týkající se přístupu, a to po obdržení souhlasného stanoviska Komise.

Stanovil-li Úřad podnik s významnou tržní silou na některém relevantním trhu pro koncové uživatele a dospěl-li po provedení konzultace podle § 130 a § 131 Zákona k závěru, že uložení výše uvedených povinností nebude v souladu s čl. 17 Směrnice o univerzální službě sjednána náprava, je Úřad oprávněn dotčenému podniku rozhodnutím zakázat:

- a) neodůvodněné nebo nepřiměřené zvýhodňování některých koncových uživatelů,
- b) nepřiměřené vzájemné vázání služeb,
- c) účtování neúměrně vysokých cen,
- d) omezování hospodářské soutěže stanovením dumpingových cen.

Pokud výše uvedené zákazy již na trhu existují, Úřad může rozhodnout o jejich zachování, změně nebo zrušení.

V případě nadnárodních trhů Úřad postupuje v souladu s právem Evropských společenství a provádí společně s dotčenými národními regulátory analýzu relevantního trhu a popřípadě stanoví subjekt s významnou tržní silou. Po projednání s dotčenými národními regulačními úřady může Úřad rozhodnout o uložení zavedení povinností pro subjekt/subjekty s významnou tržní silou.

Úřad při analýze a volbě nápravných opatření zvažuje pravděpodobný dopad svých zásahů a sleduje jejich účinky během celého intervalu mezi jednotlivými analýzami.

Část C – Analýza relevantního trhu č. 18 – služby šíření rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům

1. Úvod

Český telekomunikační úřad podle § 51 až 53 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, provedl analýzu relevantního trhu „služby šíření rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům“ (dále jen „relevantní trh“), který je označen jako trh č. 18 v souladu s čl. 2 opatření obecné povahy č. OOP/1/07.2005-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly, ve znění opatření obecné povahy č. OOP/1/05.2006-21 (dále jen „Opatření“).

Cílem analýzy relevantního trhu je definování tohoto trhu v národních podmínkách České republiky a následné posouzení, zda trh je efektivně konkurenční, návrh případného určení podniku s významnou tržní silou a návrh případného uložení povinností podle Zákona.

Úřad postupoval při definování relevantního trhu, při vlastní analýze relevantního trhu a při návrhu nápravných opatření subjektům s významnou tržní silou podle Zákona, Vyhlášky, Opatření a v souladu s Metodikou uvedenou v části B.

Úřad provedl sběr dat a potřebných informací, zpracoval studii k analýze trhu pro diskuzi se zástupci asociací, která se uskutečnila 5. června 2006.

Úřad při analýze relevantního trhu:

- definoval trh věcně, územně a časově,
- zjišťoval přítomnost překážek trvalého nebo přechodného charakteru bránících vstupu na trh,
- zjišťoval, zda trh směřuje v přiměřeném časovém období k rozvoji efektivní konkurence,
- zjišťoval zda jsou nedostatky trhu řešitelné pouze na základě práva hospodářské soutěže,
- analyzoval trh z hlediska určení samostatné a společné významné tržní síly,
- vyhodnotil stávající regulační opatření,
- navrhl uplatnění přiměřených nápravných opatření,
- projednal analýzu relevantního trhu č. 18 – služby šíření rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům.

Úřad pro účely sběru dat pro provedení analýzy relevantního trhu zpracoval dotazník, který zveřejnil dne 19. září 2005 na svých internetových stránkách, a zároveň jej dne 19. září 2005 rozeslal 209 dotčeným subjektům. Lhůta pro odevzdání vyplněného dotazníku byla stanovena na 30 dnů od jeho doručení. Úřad obdržel vyplněné dotazníky od všech významných poskytovatelů služeb na analyzovaném trhu. Úřad konstatuje, že obdržená data od poskytovatelů služeb jsou pro účel analýzy trhu dostatečně vypovídající.

2. Definování relevantního trhu

2.1 Věcné vymezení

Předmětem definování je relevantní trh uvedený jako trh č. 18 – služby šíření rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům.

Jedná se o velkoobchodní služby šíření celoplošného rozhlasového a televizního vysílání prostřednictvím sítí elektronických komunikací, šířících obsah vysílání, tj. televizní nebo rozhlasové programy ve formě televizního nebo rozhlasového signálu od poskytovatele obsahu ke koncovému uživateli. Celoplošným vysíláním se rozumí vysílání, které pokrývá minimálně 70 % obyvatel České republiky.

Rozhlasové a televizní vysílání je poskytováno koncovým účastníkům buď jako celoplošné, určené k šíření na celém území státu, nebo regionální, určené k šíření pouze v omezené oblasti. Celoplošné vysílání zahrnuje veřejnou službu rozhlasového a televizního vysílání a poskytuje obsah vysílání podstatné části obyvatelstva. Doplňkem celoplošného vysílání je regionální vysílání, které však poskytuje obsah vysílání pouze pro omezený počet koncových účastníků v určitém regionu. Proto Úřad v této analýze nezahrnul regionální vysílání do analyzovaného trhu.

Poskytovatel obsahu provozuje vysílání buď na základě zvláštního zákona nebo na základě licence²⁾, udělené Radou pro rozhlasové a televizní vysílání. Koncoví uživatelé mají k vysílanému obsahu volný přístup, omezujícím faktorem je pouze vlastnictví televizního, popř. rozhlasového přijímače.

Šíření celoplošného rozhlasového a televizního vysílání je v České republice zajišťováno v daném rozsahu téměř výlučně prostřednictvím služby šíření zemského analogového vysílání.

Úřad zkoumal dané vymezení trhu z hlediska možných substitutů na straně poptávky a nabídky a konstatoval, že substitutem by mohly být služby šíření vysílání poskytované prostřednictvím jiných technologických platform, které se odlišují způsobem přenosu a zpracování signálu a přístupem koncového uživatele k obsahu vysílání.

Zemské digitální vysílání postupně nahradí analogový způsob šíření vysílání. Zemské digitální vysílání je dosud omezeno na malý počet lokalit. Vzhledem k řízenému přechodu od analogového k digitálnímu vysílání Úřad nepředpokládá, že by mezi oběma platformami vznikla vzájemná konkurence. Úřad proto nepovažuje zemské digitální vysílání v této době za substitut.

Kabelové vysílání prostřednictvím televizních kabelových rozvodů (TKR) je charakterizováno placeným přístupem koncových uživatelů k obsahu vysílání a územním omezením dostupnosti služby na místa, kde jsou TKR vybudovány. Kabelové vysílání má tedy lokální charakter. Poskytovatelé obsahu neplatí za šíření vysílání. Poskytovatelé služby šíření nakupují obsah vysílání, který dále prodávají koncovým uživatelům (negative pricing). Šíření vysílání celoplošných televizních programů provozovatelů vysílání ze zákona a provozovatelů s licenci je pro kabelové vysílání stanoveno jako povinné v nejnižší programové nabídce (povinnost „must carry“). Úřad nepovažuje kabelové vysílání prostřednictvím TKR za substitut. Důvodem je zejména placený přístup k obsahu, a to vzhledem k platbě za přenos i v případě povinné nejnižší programové nabídky, dalším důvodem je nedostatečná dostupnost, která má pouze lokální charakter.

Satelitní vysílání poskytuje službu šíření vysílání, které se vyznačuje placeným přístupem k obsahu vysílání a vyššími náklady na pořízení satelitního přijímače u koncových uživatelů. Dostupnost služby pro koncové uživatele je na 100 % území. Služba je poskytována zejména ve dvou variantách.

V jedné variantě zajišťuje satelitní vysílání distribuci obsahu pro navazující zemské analogové vysílače a televizní kabelové rozvody a zároveň umožňuje přímý přístup k vysílání i pro koncové uživatele, který je zpoplatněn. Tento způsob je využíván pro šíření celoplošných programů (službu využívá cca 2,67 % koncových uživatelů). Ve druhé variantě provozovatel služby nakupuje obsah vysílání a prodává jej dále koncovým uživatelům (službu využívá cca 2,74 % koncových uživatelů). Pro satelitní služby zde neplatí povinnost vysílání celoplošných programů, poskytovatelé služby však tyto programy zařazují do programové nabídky pro zvýšení její atraktivnosti. Někteří poskytovatelé využívají pro šíření obsahu kabelové a satelitní vysílání současně.

Vzhledem k tomu, že satelitní vysílání je zaměřeno převážně na poskytování placených služeb, vyžaduje u koncových uživatelů další náklady a jeho podíl na poskytování přístupu koncových uživatelů k celoplošným programům není významný, nepovažuje Úřad satelitní vysílání za substitut.

²⁾ Zákon 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání, Zákon 483/1991 Sb. o České televizi, Zákon 484/1999 Sb. o Českém rozhlasu

Úřad identifikoval i další potenciální technologické platformy šíření, kterými jsou vysílání prostřednictvím internetového protokolu (IPTV) a vysílání prostřednictvím mobilních sítí UMTS a sítí DVB-H. Vzhledem k tomu, že zavádění služeb prostřednictvím těchto platform je ve stadiu příprav a na trhu není dosud komerčně provozováno, Úřad je nepovažuje za substitut.

2.2 Územní vymezení

Zemské analogové celoplošné vysílání zahrnuje šíření 4 celoplošných televizních programů a 5 celoplošných rozhlasových programů. Na straně koncových uživatelů bylo ke konci roku 2005 evidováno 3 271 tis. platících majitelů televizních přijímačů a 2 902 tis. platících majitelů rozhlasových přijímačů.

Pokrytí území a obyvatelstva celoplošným zemským analogovým vysíláním je uvedeno v tabulkách č. 1 a č. 2.

Tab. č. 1: **Pokrytí území a obyvatelstva zemským analogovým celoplošným televizním vysíláním**

Program	Pokrytí území v %	Pokrytí obyvatelstva v %
ČT 1	93	97
ČT 2	92	96
NOVA	95	98
Prima	74	87

Tab. č. 2: **Pokrytí území a obyvatelstva zemským analogovým celoplošným rozhlasovým vysíláním**

Program	Pokrytí území v %	Pokrytí obyvatelstva v %
ČRo 1 - Radiožurnál	96	97
ČRo 2 - Praha	55	66
ČRo 3 - Vltava	90	93
Frekvence 1	88	92
Rádio Impuls	88	92

Zemské analogové rozhlasové vysílání zahrnuje vysílání v pásmu středních a dlouhých vln (AM) a rozhlasové vysílání v pásmu velmi krátkých vln (FM). AM vysílání je specifickým a z hlediska vývoje trhu okrajovým způsobem šíření vysílání. Proto Úřad omezil pro účely analýzy šíření zemského analogového rozhlasového vysílání na rozhlasové vysílání v pásmu velmi krátkých vln (FM).

Provozovatelé služby šíření zemského analogového celoplošného televizního a rozhlasového vysílání nabízejí služby plošně na území celé České republiky.

Úřad proto došel k závěru, že územním vymezením relevantního trhu služby šíření celoplošného rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům je území celé České republiky.

2.3 Časové vymezení

Ve sledovaném období byla jediným poskytovatelem služeb šíření zemského analogového celoplošného rozhlasového a televizního vysílání společnost

RADIOKOMUNIKACE a.s. a lze předpokládat, že se její podíl na analyzovaném trhu nebude do doby spuštění celoplošného digitálního zemského televizního vysílání měnit. Další poskytovatelé zajišťují většinou místně omezené pokrytí některým z celoplošných programů a nepředstavují srovnatelnou nabídku ke službám celoplošného šíření vysílání, poskytovaného společností RADIOKOMUNIKACE a.s.

Podstatnou změnu podmínek na trhu lze předpokládat po přechodu na zemské digitální vysílání. V současné době je digitální televizní vysílání (DVB-T) šířeno v přechodných kmitočtových sítích a využívá jej omezený počet koncových uživatelů. Jeho další rozvoj je podmíněn přijetím nezbytných technických a organizačních pravidel a vybavením koncových uživatelů potřebným přijímacím zařízením. Samostatné digitální rozhlasové vysílání (T-DAB) je dosud ve stadiu příprav.

2.4 Přítomnost překážek trvalého charakteru bránících vstupu na daný trh

Na základě dosavadních zkušeností Úřad předpokládá, že analýza bude identifikovat přítomnost překážek trvalého charakteru, bránících vstupu na analyzovaný trh, a to zejména omezené rádiové kmitočty pro služby zemského analogového rozhlasového a televizního vysílání a vlastnictví potřebné vysílací infrastruktury včetně vysílacích stanovišť, pevně spojených s přidělenými rádiovými kmitočty.

2.5 Zjišťování, zda trh směřuje v přiměřeném časovém období k rozvoji efektivní konkurence

Na základě dosavadních zkušeností Úřad předpokládá, že vzhledem k výše uvedené hypotéze existence překážek trvalého charakteru bránícím vstupu na relevantní trh nasměřuje analyzovaný trh v přiměřeném časovém období k rozvoji efektivní konkurence.

2.6 Zjišťování, zda jsou nedostatky trhu řešitelné pouze na základě nápravných opatření v oblasti hospodářské soutěže

Na základě dosavadních zkušeností Úřad předpokládá, že analýza prokáže, že pozice společnosti RADIOKOMUNIKACE a.s. na analyzovaném trhu je natolik silná, že uplatnění pouze ex post regulace by nebylo dostatečně účinné.

3. Analýza relevantního trhu

3.1 Zkoumání samostatné významné tržní síly

3.1.1 Tržní podíl

Úřad zkoumal tržní podíl poskytovatelů služeb šíření zemského analogového celoplošného rozhlasového a televizního vysílání.

Společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. je jediným vlastníkem infrastruktury a vysílacích stanovišť pro poskytování šíření celoplošného analogového rozhlasového a televizního vysílání. Je proto také jediným poskytovatelem této služby v daném rozsahu a její podíl na trhu je 100 %. Tento podíl se ve sledovaném období neměnil. Velikost tržního podílu společnosti RADIOKOMUNIKACE a.s. již sama o sobě svědčí o existenci významné tržní síly.

3.1.2 Kritéria zaměřená na charakteristiku podniku

Celková velikost podniku

Vysílací infrastruktura pro poskytování služby šíření celoplošného zemského analogového vysílání představuje investici v řádu miliard korun. Jediným podnikem, který je vlastníkem takové infrastruktury a je schopen podnikat v poskytování služeb šíření celoplošného zemského analogového vysílání v uvedeném rozsahu, je společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. Toto kritérium svědčí ve prospěch existence samostatné významné tržní síly.

Kontrola infrastruktury nesnadno duplikovatelné

Společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. disponuje pro poskytování služby šíření zemského analogového celoplošného rozhlasového a televizního vysílání infrastrukturou, která je pro dalšího potenciálního poskytovatele služeb šíření vysílání v daném rozsahu nesnadno duplikovatelná. Významným je zejména vlastnictví vysílacích stanic, jejichž geografická poloha je téměř vždy pevně svázána s kmitočtovým přidělem pro vysílání, dále pak vlastnictví vysílací technologie, provozního a energetického zabezpečení a zejména vlastnictví anténních nosičů. Vybudování infrastruktury pro analogové vysílání ve srovnatelném rozsahu, jakou disponuje společnost RADIOKOMUNIKACE a.s., jiným provozovatelem je vzhledem k ukončování analogového vysílání ekonomicky neefektivní a prakticky nereálné. Toto kritérium svědčí ve prospěch existence samostatné významné tržní síly.

Ceny a ziskovost

Společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. uplatňovala ceny ve výši maximálních cen stanovených v rámci regulace cen pro vysílače a převaděče vyrobené a uvedené do provozu do 1.1.1997. Pro ceny za vysílače a převaděče vyrobené a uvedené do provozu po 1.1.1997 platila nákladová orientace cen (věcné usměrňování). V následujícím období společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. ceny nezměnila.

Úroveň cen a způsob jejich uplatňování společností RADIOKOMUNIKACE a.s. a předpoklad oslabení tržní síly společnosti RADIOKOMUNIKACE a.s. v souvislosti s nástupem digitálního vysílání nevyžaduje regulaci cen na analyzovaném trhu.

3.1.3 Kritéria související s charakteristikou zákazníků

Neexistující nebo slabá kompenzační síla na straně poptávky

Společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. je vlastníkem potřebné vysílací infrastruktury pro šíření zemského analogového celoplošného rozhlasového a televizního vysílání a to zejména vysílacích stanic, která jsou pevně svázána s kmitočtovými přiděly pro tyto služby. Proto je vyjednávací pozice poskytovatelů obsahu celoplošného analogového rozhlasového a televizního vysílání značně oslabena. Toto kritérium svědčí ve prospěch existence samostatné významné tržní síly.

Ostatní kritéria

Další kritéria Úřad nepovažuje za určující, a proto nejsou podrobena analýze.

3.2 Výsledky vyhodnocení samostatné významné tržní síly podle zvolených kritérií

Úřad konstatuje v souladu s Metodikou, že tržní podíl společnosti RADIOKOMUNIKACE a.s. dosahuje 100 %. Jedná se tedy o podnik s významnou tržní silou. Tento závěr potvrdilo i zkoumání dalších kritérií.

Na základě provedené analýzy Úřad konstatuje, že na analyzovaném trhu č. 18 existuje podnik se samostatnou významnou tržní silou, kterým je společnost **RADIOKOMUNIKACE a.s.**

3.3 Zkoumání společné významné tržní síly

Koncentrace trhu

Společnost **RADIOKOMUNIKACE a.s.** byla označena jako podnik s významnou tržní silou s podílem 100 %, proto je zkoumání existence společné významné tržní síly bezpředmětné.

3.4 Výsledky vyhodnocení společné významné tržní síly podle zvolených kritérií

Na základě provedené analýzy Úřad konstatuje, že na analyzovaném trhu služby šíření celoplošného rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům neexistují podniky se společnou významnou tržní silou.

3.5 Přenesená významná tržní síla

Společnost **RADIOKOMUNIKACE a.s.** byla označena jako podnik s významnou tržní silou, proto zkoumání, zda na analyzovaný trh není přenesena významná tržní síla z jiného trhu, je bezpředmětné.

3.6 Závěry k analýze trhu

Úřad konstatuje, že velkoobchodní trh č. 18 – služby šíření celoplošného rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům není efektivně konkurenčním trhem, neboť na něm působí podnik s významnou tržní silou, společnost **RADIOKOMUNIKACE a.s., a nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Společenství v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému.** Z provedené analýzy vyplývá, že tržní síla společnosti **RADIOKOMUNIKACE a.s.** je natolik významná, že pro fungování trhu je nezbytné předem stanovit některé podmínky pro její podnikání.

Analýza identifikovala přítomnost překážek trvalého charakteru bránících vstupu na tento trh, a to omezené rádiové kmitočty a vlastnictví převážné části vysílací infrastruktury včetně vysílacích stanic, pevně spojených s přidělenými rádiovými kmitočty, společností **RADIOKOMUNIKACE a.s.**

Rovněž nelze předpokládat, že v časovém horizontu, určeném pro následující analýzu, a to i při předpokládaném významném rozvoji televizního a rozhlasového vysílání využívajícím další technologické platformy, by podíl společnosti **RADIOKOMUNIKACE a.s.** na poskytování služeb zemského analogového celoplošného vysílání významněji poklesl. Vzhledem k tomu Úřad konstatuje, že poskytování služby zemského analogového celoplošného rozhlasového a televizního vysílání na analyzovaném trhu v přiměřeném časovém období nesměřuje k rozvoji efektivní konkurence.

Úřad na tomto trhu neshledal existenci společné významné tržní síly ani přenesené významné tržní síly.

4. Nápravná opatření

4.1 Platná regulační opatření

4.1.1 Regulace ze zákona

V oblasti rozhlasového a televizního vysílání je nutné odlišovat regulaci šíření a regulaci mediálního obsahu. Důsledné a jednoznačné odlišení těchto dvou typů regulace bylo zavedeno Zákonem. Regulace obsahu, zajišťovaná samostatným regulátorem, kterým je Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, nesouvisí s prováděnou analýzou trhu č. 18. Regulace přenosu, tj. technické aspekty týkající se přenosu a šíření signálu, je v kompetenci Úřadu, který při plnění úkolů vyplývajících z této kompetence spolupracuje s Radou pro rozhlasové a televizní vysílání.

Zákonný rámec pro regulaci rozhlasového a televizního vysílání představuje především Zákon, který nahradil zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 151/2000 Sb.“), zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 483/1991 Sb.“) zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon č. 484/1991 Sb.“), a zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“).

Zákon č. 151/2000 Sb. upravoval šíření programů provozovatelů ze zákona ve svém § 25 odst. 2 písm. b), který stanovil, že Úřad je oprávněn v rozhodnutí o udělení telekomunikační licence uložit ve veřejném zájmu povinnost poskytovat služby šíření a přenosu rozhlasového a televizního signálu pro provozovatele rozhlasového a televizního vysílání na základě zvláštního zákona provozovateli, který tuto službu poskytoval před účinností tohoto zákona. Zvláštním zákonem se rozumí zákon č. 483/1991 Sb. a zákon č. 484/1991 Sb. V době nabytí účinnosti zákona č. 151/2000 Sb. byla takovým provozovatelem pouze společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. (v dané době s obchodním názvem ČESKÉ RADIOKOMUNIKACE a.s. – dále jen „RADIOKOMUNIKACE a.s.“), které proto byla předmětná povinnost promítnuta do telekomunikační licence ke zřízení a provozování veřejné telekomunikační sítě. Tato telekomunikační licence rovněž obsahovala obecné oprávnění zřízet a provozovat síť rozhlasových a televizních vysílačů i pro šíření programů dalších provozovatelů.

Telekomunikační licence platila v souladu s § 136 odst. 5 Zákona pouze do doby nabytí účinnosti příslušného opatření obecné povahy o všeobecném oprávnění, které upravilo zajišťování veřejných komunikačních sítí jako podnikatelskou činnost. Společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. oznámila zajišťování veřejné sítě pro přenos rozhlasového a televizního vysílání, a bylo jí tedy vydáno osvědčení podle § 14 odst. 1 Zákona.

Vlastní poskytování telekomunikační služby šíření rozhlasového a televizního signálu nevyžadovalo podle zákona č. 151/2000 Sb., udělení telekomunikační licence a uskutečňovalo se na základě generálních licencí vydaných podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 151/2000 Sb. a následné registrace a osvědčení o registraci podle § 50 a násl. zákona č. 151/2000 Sb. K poskytování telekomunikační služby šíření rozhlasového a televizního signálu prostřednictvím zemských vysílačů byla vydána generální licence č. GL – 33/S/2001, k poskytování telekomunikační služby přenosu rozhlasových a televizních signálů prostřednictvím družicového spojení byla vydána generální licence č. GL – 35/S/2001. Společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. měla registrováno poskytování obou uvedených služeb.

Namísto povolení k provozování vysílacích rádiových zařízení podle § 57 a následujících zákona č. 151/2000 Sb. jsou podle Zákona vydávána individuální oprávnění k využívání rádiových kmitočtů jednotlivými rozhlasovými a televizními vysílači a převaděči ve spolupráci s Radou pro rozhlasové a televizní vysílání podle § 17 odst. 8 Zákona. Společnost RADIOKOMUNIKACE a.s. je držitelkou individuálních oprávnění na všechny jí provozované vysílače a převaděče.

Existují dvě důležité podmínky ovlivňující v zemském analogovém vysílání rozvoj efektivní konkurence, a to dostupnost kmitočtů a dostupnost lokalit pro vysílání.

Kmitočty pro rozhlasové a televizní vysílání jsou přidělovány ve spolupráci s Radou pro rozhlasové a televizní vysílání podle zákona č. 231/2001 Sb. Kmitočty jsou vyhrazeny pro jednotlivé provozovatele vysílání, a to jak pro provozovatele vysílání ze zákona, tak pro provozovatele vysílání s licenci. Společnosti RADIOKOMUNIKACE a.s. jsou tyto kmitočty přidělovány pouze za účelem šíření programů obou typů provozovatelů vysílání.

Regulačním opatřením byla povinnost vést oddělenou evidenci nákladů, tržeb a výnosů podle schválené metodiky podle § 79 zákona č. 151/2000 Sb. Oblast rozhlasového a televizního vysílání byla z hlediska evidence jedinou, agregovaně sledovanou činností.

4.1.2 Regule uplatněná Úřadem na daném trhu podle předchozího regulačního rámce

Cenová rozhodnutí vydaná na základě zákona č. 151/2000 Sb. pro regulaci služeb poskytovaných na relevantním trhu č. 18 a účinná do 1. května 2006 byla následující:

- cenové rozhodnutí č. 01/2003, ze dne 3. února 2003, kterým se stanoví ekonomicky neoprávněné náklady pro účely tvorby regulovaných cen za veřejné telekomunikační služby, cen za propojení a pro účely povinnosti vést oddělenou evidenci nákladů, tržeb a výnosů, včetně vloženého kapitálu, pro tvorbu cen. V tomto cenovém rozhodnutí jsou uvedeny ekonomicky neoprávněné náklady, které musí být vyloučeny při tvorbě cen tzn. i při tvorbě cen vztahujících se ke službám poskytovaným na relevantním trhu č. 18;
- cenové rozhodnutí č. 01/2005, ze dne 22. dubna 2005, kterým se stanoví maximální ceny vnitrostátní radiokomunikační služby rozhlasových a televizních vysílačů a převaděčů kromě rozhlasových a televizních vysílačů a převaděčů vyrobených a uvedených do provozu od 1. ledna 1997, a kterým se vydává seznam zboží u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny. Uplatňování věcně usměrňovaných cen se vztahuje na vnitrostátní radiokomunikační služby, z toho jen služby rozhlasových a televizních vysílačů a převaděčů vyrobených a uvedených do provozu od 1. ledna 1997.

4.1.3 Vyhodnocení dosavadních opatření

Jak již bylo uvedeno, k regulaci zemského analogového rozhlasového a televizního vysílání postačila regule obsažená v zákoně č. 151/2000 Sb. a v opatřeních bezprostředně z tohoto zákona vycházejících. Jednalo se zejména o vydávání telekomunikační licence ke zřizování a provozování veřejné telekomunikační sítě, povolení k provozování vysílacích rádiových zařízení a osvědčení o registraci telekomunikačních služeb. Zvláštní opatření nebylo třeba vydávat ani k regulaci přístupu k prostředkům a ke sdílení kapacit.

Z cenového hlediska Úřad neřešil žádné podněty operátorů ani spory mezi operátory podané na Úřad.

4.2 Určení stanoveného období pro další analýzu, monitorování vývoje trhu

K největší změně u zemského televizního vysílání dojde v souvislosti s přechodem analogového vysílání na vysílání digitální. Konference Mezinárodní telekomunikační unie ITU, na které budou definitivně rozděleny kmitočty pro digitální vysílání, se uskuteční v roce 2006, závěry z této konference vstoupí v platnost v polovině roku 2007. Úřad zpracovává pro zemské televizní vysílání Technický plán přechodu (TPP), který stanoví postup a časový plán přechodu z analogového na digitální vysílání, zahrnující postupné vypínání analogového vysílání a řízený přechod na vysílání digitální s cílovým datem ukončení k 9. 9. 2009 nebo 10. 10. 2010 (bude rozhodnuto později).

U zemského rozhlasového vysílání Úřad v příštích letech žádné významné změny nepředpokládá, neboť k většímu rozšíření zemského digitálního rozhlasového vysílání zřejmě ve sledovaném období nedojde.

Úřad předpokládá, že podrobí relevantní trh nové analýze po uplynutí maximální lhůty stanovené Zákonem.

4.3 Návrh nápravných opatření

Úřad bude vynucovat plnění všech povinností vyplývajících ze Zákona.

Je navrhováno uložit podniku s výraznou tržní silou tyto povinnosti podle jednotlivých písmen § 51 odst. 3 Zákona, a souvisejících opatření obecné povahy:

- a) nenavrhuje se;
- b) nenavrhuje se;
- c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona tak, aby
 3. při určování cen na maloobchodní i velkoobchodní úrovni bylo prokazatelné, že nedochází k neodůvodněnému křížovému financování,
 4. byly k dispozici podklady pro ověření nákladů a výnosů za jednotlivé služby;
- d) přístupu k prostředkům a sdílení kapacit podle § 84 Zákona, zejména povinnost poskytovat společné umístění nebo jiné formy sdílení prostředků, například sdílení kabelovodů, objektů nebo stožárů;
- e) nenavrhuje se;
- f) nenavrhuje se;
- g) nenavrhuje se.

Část D – Konzultace s ÚOHS

Dne 8. června 2006 byl návrh projednán v pracovním styku. Podle ustanovení § 130 odst. 3 Zákona Úřad po vypořádání připomínek z veřejné konzultace předložil konečný text návrhu opatření obecné povahy k vyjádření ÚOHS.

Předseda ÚOHS dopisem ze dne 13. července 2006 sdělil, že se ztotožňuje se závěry analýzy.

Část E – Vypořádání připomínek

Dne 5. června 2006 se uskutečnilo pracovní jednání se zástupci provozovatelů sítí elektronických komunikací, asociací těchto provozovatelů těchto sítí a TESTCOMu.

Předmětem pracovního jednání byla „Analýza relevantního trhu č. 18 – služby šíření rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům“, kterou účastníci pracovního jednání obdrželi společně s pozvánkou na jednání. Relevantní podněty z diskuse i následně předané písemné připomínky zapracoval Úřad do textu analýzy. O jednání byl pořízen záznam. Tímto pracovním jednáním Úřad konzultoval analýzu relevantního trhu č. 18 nad rámec stanovený v § 130 Zákona.

Na základě § 130 zákona a podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací s dotčenými subjekty na diskusním místě pak Úřad zveřejnil návrh analýzy č. A/18/XX.2006-Y relevantního trhu č. 18 – služby šíření rozhlasového a televizního vysílání v sítích elektronických komunikací poskytující obsah vysílání koncovým uživatelům, a výzvu k uplatnění připomínek k návrhu opatření na diskusním místě dne 9. června 2006. Připomínky k návrhu opatření bylo možno uplatnit do 30. června 2006. Připomínky uplatnily tři dotčené subjekty.

Česká televize navrhuje, aby Úřad pokračoval v cenové regulaci šíření celoplošného analogového televizního vysílání. Úřad nevyhověl, neboť pro šíření celoplošného analogového televizního vysílání nebudou vzhledem k přechodu na digitální zemské televizní vysílání již uzavírány nové smlouvy. Ve stávajících smlouvách je cena v souladu s předchozí cenovou regulací sjednána. Protože ke změně smlouvy, tedy i ke změně ceny, je zapotřebí souhlasné vůle obou stran, nemůže dojít k jednostrannému zvýšení cen.

V tabulce vypořádání připomínek zveřejněné na diskusním místě je uvedeno znění všech připomínek a jejich vypořádání.

PhDr. Pavel Dvořák, CSc.
předseda Rady
Českého telekomunikačního úřadu